

«ЗЕЛЕНА» ЕНЕРГЕТИКА ЯК ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

©2024 ГАВРИШ О. М., ЮХМАН Я. В.

УДК 330.34:338.27

JEL: O13; Q20

Гавриш О. М., Юхман Я. В. «Зелена» енергетика як основа економічного відновлення України в умовах нестабільності зовнішнього середовища

«Зелена» енергетика набула особливого значення в сучасному світі через загострення проблем зміни клімату, виснаження традиційних джерел енергії та необхідність підтримувати екологічну стабільність. В умовах змін природного та соціально-економічного середовища перехід на відновлювану енергетику є важливою частиною стратегій розвитку різних країн. Україна, яка зараз стикається з економічними та політичними викликами, має величезний потенціал для розвитку «зеленої» енергетики, яка може стати ключовим чинником її економічного відновлення. Мета статті полягає в дослідженні та проведенні аналізу концепції «зеленої» енергетики як основи економічного відновлення України в умовах нестабільності зовнішнього середовища. У статті проведено аналіз дефініції «зелена енергетика» та наведено авторське визначення зазначеного терміна. Визначено ключові аспекти «зеленої» енергетики, серед яких слід виділити зменшення викидів парникових газів, енергетичну безпеку, сталий розвиток та екологічну безпеку. Визначено основні чинники впливу на розвиток «зеленої» енергетики в Україні, такі як економічна нестабільність, війна, регуляторні бар'єри та зміни в політиці тарифоутворення. Досліджено вплив «зеленої» енергетики на економіку України. Як результат виявлено позитивний вплив на такі аспекти, як економічний потенціал «зеленої» енергетики, енергетична незалежність і безпека. Проаналізовано державні програми та плани стимулювання розвитку «зеленої» енергетики, зокрема Енергетичну стратегію України на період до 2050 року та Національний план дій з енергоефективності та відновлюваної енергетики. Визначено основні напрями впровадження новітніх технологій у «зеленій» енергетиці, зокрема сонячну та вітрову енергетику, системи зберігання енергії та Smart Grid технології. Застосування зазначених технологій сприятиме підвищенню ефективності та надійності енергосистем. Тому «зелену» енергетику слід вважати ключовим напрямом сталого розвитку, основна ідея якої – максимальне використання відновлюваних джерел енергії та зниження викидів шкідливих речовин під час виробництва та споживання енергії.

Ключові слова: «зелена» енергетика, нестабільні умови, чинники впливу, тарифоутворення, сталий розвиток.

Рис.: 4. **Бібл.:** 12.

Гавриш Ольга Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу та торговельного підприємництва, Навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (вул. Університетська, 16, Харків, 61003, Україна)

E-mail: d_v_s_45@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1438-7528>

Юхман Ярина Василівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: yaryna2003@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3535-731X>

UDC 330.34:338.27

JEL: O13; Q20

Gavrysh O. M., Yukhman Ya. V. Green Energy as the Basis of Ukraine's Economic Recovery in the Face of Instability of the External Environment

Green energy has become especially important in the modern world due to the exacerbation of climate change problems, the depletion of traditional energy sources and the need to maintain environmental stability. In the context of changes in the natural and socioeconomic environment, the transition to renewable energy is an important part of the development strategies of different countries. Ukraine, which is currently facing economic and political challenges, has a huge potential for the development of green energy, which can become a key factor in Ukraine's economic recovery. The aim of the article is to study and analyze the conception of green energy as the basis for the economic recovery of Ukraine in the context of instability of the external environment. The article analyzes the definition of «green energy» and provides the authors' own definition of this term. The key aspects of green energy are defined, among which the reduction of greenhouse gas emissions, energy security, sustainable development and environmental safety should be highlighted. The main factors influencing the development of green energy in Ukraine, such as economic instability, war, regulatory barriers and changes in tariff policy, are identified. The impact of green energy on the economy of Ukraine is studied. As a result, a positive impact on such aspects as the economic potential of green energy, energy independence and security has been identified. The government programs and plans to stimulate the development of green energy, in particular the Energy Strategy of Ukraine for the period up to 2050 and the National action plan on energy efficiency and renewable energy, are analyzed. The main directions of introduction of the latest technologies in green energy, in particular solar and wind energy, energy storage systems and Smart Grid technologies, have been identified. The use of these technologies will help improve the efficiency and reliability of energy systems. Therefore, green energy should be considered a key area of sustainable development, the main idea of which is to maximize the use of renewable energy sources and reduce emissions of harmful substances during the production and consumption of energy.

Keywords: green energy, unstable conditions, influencing factors, tariff setting, sustainable development.

Fig.: 4. **Bibl.:** 12.

Gavrysh Olga M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Marketing and Trade Entrepreneurship, Educational and Scientific Institute "Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy" of V. N. Karazin Kharkov National University (16 Universytetska Str., Kharkiv, 61003, Ukraine)
E-mail: d_v_s_45@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1438-7528>

Yukhman Yaryna V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Business Investment, National University «Lviv Polytechnic» (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: yaryna2003@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3535-731X>

Найважливішою темою в сучасному світі стала «зелена» енергетика, оскільки все більшої актуальності набули проблеми зміни клімату, виснаження традиційних енергетичних ресурсів та екологічної стабільності.

В умовах глобальних змін, що стосуються як природного, так і соціально-економічного середовища, перехід до відновлюваних джерел енергії є важливим кроком у стратегії кожної країни. Україна, яка стикається з економічними та політичними проблемами, має великий потенціал у розвитку «зеленої» енергетики, що може стати основою її економічного відновлення.

Дослідженню «зеленої» енергетики присвячено наукові праці багатьох вітчизняних учених, серед яких А. Бабічев [9], А. Бондаренко [5], О. Борисяк [4], М. Буданов [9], С. Корінний [5], Л. Михайлова [6], М. Михайлуца [5], В. Прохорова [9–11], І. Семенишина [6], В. Ус [11], Ю. Ус [12], О. Шпатакова [6], Я. Юхман [12] та ін.

На думку О. Борисяк [4], післявоєнна українська енергетика потребує трансформації в бік переходу на «зелену» енергетику, оптимізації енергоменеджменту та розвитку критичних технологій у контексті адаптації до кліматичних змін.

Автори [6] розглядають «зелену» енергетику як технології вироблення енергії, використання яких мінімізує забруднення навколишнього середовища, у тому числі викиди парникових газів в атмосферу.

В. Прохорова та В. Ус у своєму дослідженні [11] стверджують, що концепція «зеленої» енергетики передбачає максимальне використання відновлюваних джерел енергії та мінімізацію викидів шкідливих речовин під час виробництва та споживання енергії.

Автори праці [5] зазначають, що «зелена» енергетика – це можливість поліпшити екологію у світі, сповільнити кліматичні зміни та засіб поступової відмови від використання викопного палива й атомної енергії.

Отже, «зелена» енергетика являє собою напрям розвитку енергетичних технологій, спрямованих на мінімізацію негативного впливу на навколишнє середовище.

«Зелена» (або відновлювана) енергетика включає використання сонця, вітру, води та біоенергії для виробництва електроенергії та тепла. Ключові аспекти «зеленої» енергетики наведено на *рис. 1*.

Використання відновлюваних джерел енергії сприяє створенню сталої та ефективної енергетичної системи, що зменшує залежність від ненадійних джерел енергії та забезпечує стабільність енергопостачання в мінливих умовах [11].

Україна має великий потенціал розвитку «зеленої» енергетики завдяки своїм природним ресурсам. Останніми роками відбулося значне зростання інвестицій у цей сектор, що сприяло зростанню встановлених потужностей відновлюваної енергії. Урядові ініціативи та міжнародна підтримка також відіграють важливу роль у розвитку цього сектора.

Забезпечення населення України енергією є однією з найголовніших проблем, вирішення якої визначає сталий розвиток країни, тобто розвиток без виснаження економічних, екологічних і соціальних ресурсів та без перенесення непропорційно важкого тягаря на майбутні покоління [9].

На розвиток «зеленої» енергетики в Україні впливає ряд чинників, до яких доцільно віднести економічну нестабільність, війну, регуляторні бар'єри та зміни в політиці тарифоутворення (*рис. 2*).

Терористична загроза є однією з найбільших загроз для енергетичної безпеки України. Внаслідок численних терактів на енергетичних об'єктах, що вчиняв і вчиняє російський агресор, порушується енергетичний баланс країни [10].

Зважаючи на ці фактори, можна зробити висновки про те, що «зелена» енергетика відіграє вирішальну роль у відновленні та стабілізації української економіки і сприяє екологічній стійкості країни та її енергетичній незалежності.

Відновлення енергетичної галузі для України вимагає комплексного підходу, включно з реалізацією енергоефективних заходів, розвитком відновлюваних джерел енергії, інноваційними технологіями та стратегічним плануванням енергетичної політики [12].

Рис. 1. Ключові аспекти «зеленої» енергетики

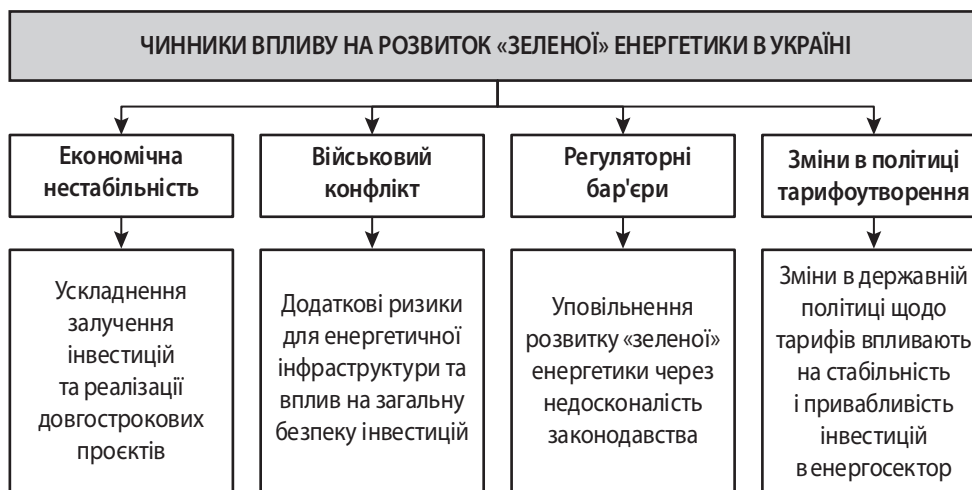

Рис. 2. Чинники впливу на розвиток «зеленої» енергетики в Україні

Україна залучила велику кількість інвестицій у «зелену» енергетику. Серед великих проєктів та інвесторів можна виділити DTEK Group, Scatec Solar, UDP Renewables.

DTEK Group [1] прагне використовувати проєкти DRI як можливість експортувати український досвід на інші європейські ринки та створювати робочі місця. Крім того, розширення DRI дасть Україні можливість використовувати європейський досвід і потенційно імпортувати в Україну румунську «зелену» електроенергію.

Scatec Solar [2] – норвезька компанія, яка реалізує кілька великих проєктів сонячних електростанцій в Україні з 2017 р., загальна потужність яких становить 336 МВт.

UDP Renewables [3] – українська компанія, яка розвиває сонячні та біоенергетичні проєкти в різних регіонах країни.

Тому «зелена» енергетика має значний вплив на економіку України, сприяючи економічному розвитку, енергетичній незалежності, екологічній стійкості та поліпшенню якості життя населення (рис. 3).

Виробництво «зеленої» енергії сприяє створенню великої кількості нових робочих місць у різних секторах, включно з проектуванням, встановленням, технічним обслуговуванням та управлінням енергетичними системами, що особливо важливо в регіонах з високим рівнем безробіття.

Іноземні та вітчизняні інвестори активно вкладають кошти у проєкти з використанням відновлюваних джерел енергії, які сприяють економічному розвитку країни. Залучення інвестицій також підтримується державними програмами та міжнародними грантами.

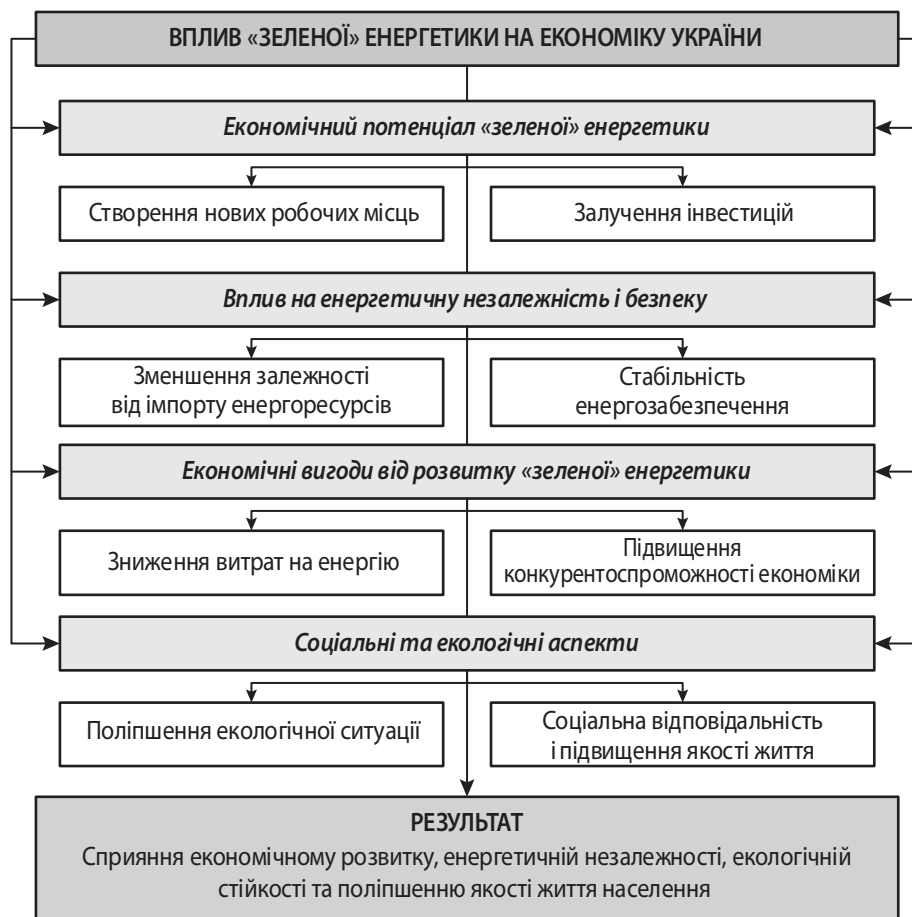

Рис. 3. Вплив «зеленої» енергетики на економіку України

Крім того, розвиток «зеленої» енергетики пов'язаний із залежністю України від імпорту традиційних енергетичних ресурсів, таких як нафта, газ і вугілля. Виробництво відновлюваної енергії забезпечує стійке та незалежне енергозабезпечення, що є критично важливим в умовах геополітичної нестабільності.

Перехід до відновлюваних джерел енергії сприятиме зниженню витрат на виробництво тепло- та електроенергії в довгостроковій перспективі, що дозволить знизити експлуатаційні витрати, стабілізувати тарифи для населення та підвищити рівень конкурентоспроможності української економіки.

Варто зазначити, що використання відновлюваних джерел енергії значно зменшує викиди шкідливих речовин і парникових газів, що, своєю чергою, має позитивний вплив на екологію країни.

Розвиток «зеленої» енергетики пов'язаний з підвищенням соціальної відповідальності суб'єктів господарювання та уряду. Інвестиції в «чисті» технології допомагають створити сприятливе середовище для майбутніх поколінь. Крім того, розвиток цієї галузі сприяє підвищенню якості життя насе-

лення шляхом створення нових робочих місць, поліпшення інфраструктури та забезпечення стабільного енергопостачання.

Україна розробила низку державних програм і планів для стимулювання розвитку «зеленої» енергетики, серед яких:

1) Енергетична стратегія України на період до 2050 року [8], що спрямована на забезпечення енергетичної безпеки, підвищення енергоефективності, розвиток відновлюваних джерел енергії та зменшення негативного впливу на навколишнє середовище.

2) Національний план дій з енергоефективності та відновлюваної енергетики [7], спрямований на зменшення енергоспоживання, підвищення енергетичної безпеки, зниження негативного впливу на навколишнє середовище та сприяння економічному зростанню.

Слід також зазначити, що міжнародні організації відіграють важливу роль у підтримці розвитку «зеленої» енергетики в Україні. Основні форми підтримки включають:

- ✦ фінансування проектів через гранти та кредити від таких організацій, як Світовий банк, Європейський банк реконструкції та

розвитку, Міжнародна фінансова корпорація;

- ✦ технічна допомога та консалтинг для розробки і впровадження інноваційних рішень у сфері «зеленої» енергетики;
- ✦ партнерські програми та трансфер технологій з іншими країнами та міжнародними організаціями.

Уряд України також активно реалізує програми підтримки «зеленої» енергетики, які надають пільгові кредити, субсидії та гранти компаніям, котрі інвестують у відновлювані джерела енергії. Приватних інвесторів підтримують у вигляді податкових пільг, зниження адміністративних бар'єрів та розвитку державно-приватного партнерства, а «зелені» облигації та інвестиційні фонди використовуються для мобілізації капіталу.

Слід зазначити, що інновації та технологічний розвиток відіграють важливу роль у розвитку «зеленої» енергетики в Україні. Основні напрямки включають впровадження новітніх технологій та активну підтримку досліджень та розробок у галузі (рис. 4).

Упровадження передових технологій сонячної та вітрової енергетики є ключовим напрямком підвищення ефективності відновлюваної енергетики. Використання нових матеріалів може значно підвищити ефективність сонячних панелей і вітряних турбін. Використання інноваційних рішень у проєктуванні та виробництві дозволить знизити ви-

трати на виробництво та обслуговування, роблячи ці технології більш вигідними та доступними.

Розвиток технологій зберігання енергії, таких як акумуляторні батареї, має вирішальне значення для забезпечення стабільного енергопостачання. Ефективні системи зберігання можуть значно підвищити надійність енергосистеми, зберігаючи енергію в періоди низького попиту та використовуючи її в періоди пікових навантажень. Інновації в цій галузі включають поліпшення ємності батарей, швидкості заряджання та збільшення терміну служби акумулятора.

Інтеграція «розумних мереж електрозабезпечення» (Smart Grid) є важливим кроком до оптимізації розподілу та використання енергії. Smart Grid може ефективно управляти потоками енергії, зменшувати втрати та підвищувати стабільність енергетичних систем. Впроваджуючи такі інтелектуальні мережі, можна точніше прогнозувати попит на енергію, швидше реагувати на зміни в мережі та інтегрувати відновлювані джерела енергії.

У підсумку – впровадження нових технологій у «зелену» енергетику є складним процесом, який передбачає вдосконалення наявних рішень та інтеграцію інноваційних підходів для підвищення ефективності та надійності енергосистем.

ВИСНОВКИ

Отже, «зелену» енергетику доцільно розглядати як ключовий напрямок сталого розвитку, що використовує технології мінімізації забруднення довкілля та скорочення викидів.

Рис. 4. Напрями впровадження новітніх технологій у «зеленій» енергетиці

Основна концепція «зеленої» енергетики полягає в максимальному використанні відновлюваних джерел енергії та скороченні викидів шкідливих речовин при виробництві та споживанні енергії.

«Зелена» енергетика має величезний потенціал для поліпшення навколишнього середовища, пом'якшення наслідків зміни клімату та поетапної відмови від викопного палива та ядерної енергії. Тому розвиток «зеленої» енергетики є важливим кроком на шляху забезпечення енергетичної безпеки, економічного зростання та захисту довкілля. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. ДТЕК починає реалізовувати перші проекти у сфері енергетики за межами України. *ДТЕК. Енергія в дії*. 18.01.2024. URL: <https://dtek.com/media-center/news/dteks-signals-european-ambitions-as-it-brings-online-first-energy-projects-outside-ukraine/>
2. Scatec Ukraine. URL: <https://www.scatecua.com>
3. UDP Renewables. URL: <https://udpr.com.ua>
4. Борисяк О. В. Організаційно-економічні особливості адаптації енергетичних підприємств до ресурсоощадливості та кліматичної нейтральності. Трансформація економічного середовища в умовах ентропії: кол. моногр. за заг. ред. В. В. Прохорової. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2024. С. 131–139. DOI: 10.33296/monograf-2024.
5. Корінний С. О., Михайлуца М. К., Бондаренко А. Г. «Зелена» енергетика – порятунок чи загроза для світової економіко-енергетичної системи? *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. Вип. 2. С. 3–7. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.29-1>
6. Михайлова Л., Семеншина І., Шпатакова О. Зелена енергетика як чинник енергетичної незалежності України. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-10>
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до розпоряджень Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1803 і від 14 березня 2023 р. № 221» від 06.10.2023 р. № 899-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/899-2023-p#Text>
8. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2050 року» від 21.04.2023 р. № 373-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2023-p#Text>
9. Прохорова В. В., Бабічев А. В., Буданов М. П. Енергетична безпека як стратегічний пріоритет забезпечення національної безпеки України. *Трансформація економічного середовища в умовах ентропії: кол. моногр. за заг. ред. В. В. Прохорової*. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2024. С. 162–173. DOI: 10.33296/monograf-2024.
10. Прохорова В. Реформування енергетичного сектору України в контексті управління енергетичною безпекою. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Економіка»*. 2023. Вип. 15. DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-15\(30\)-03](https://doi.org/10.33296/2707-0654-15(30)-03)
11. Прохорова В., Ус В. «Зелена» енергетика в концепції циркулярної економіки: відновлення та використання поновлюваних джерел у нестабільних умовах. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Економіка»*. 2024. Вип. 18. DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-18\(36\)-05](https://doi.org/10.33296/2707-0654-18(36)-05)
12. Ус Ю., Юхман Я. Тарифоутворення в енергетичному секторі економіки України: методи та форми управління. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Економіка»*. 2024. Вип. 18. DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-18\(36\)-04](https://doi.org/10.33296/2707-0654-18(36)-04)

REFERENCES

- Borysiak, O. V. "Orhanizatsiino-ekonomichni osoblyvosti adaptatsii enerhetychnykh pidpriemstv do resursooshchadlyvosti ta klimatychnoi neitralnosti" [Organizational and Economic Features of Adaptation of Energy Enterprises to Resource Efficiency and Climate Neutrality]. In *Transformatsiia ekonomichnoho seredovyscha v umovakh entropii*, 131-139. Kharkiv: Vydavnytstvo Ivanchenka I. S., 2024. DOI: 10.33296/monograf-2024
- "DTEK pochynaie realizovuvaty pershi proieky u sferi enerhetyky za mezhamy Ukrainy" [DTEK Is Starting to Implement the First Energy Projects Outside of Ukraine]. *DTEK. Enerhiia v dii*. January 18, 2024. <https://dtek.com/media-center/news/dteks-signals-european-ambitions-as-it-brings-online-first-energy-projects-outside-ukraine/>
- Korinnyi, S. O., Mikhailutsa, M. K., and Bondarenko, A. H. "«Zelena» enerhetyka - poriatunok chy zahroza dlia svitovoi ekonomiko-enerhetychnoi systemy?" ["Green" Energy – Salvation or Threat to the Global Economic and Energy System]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, no. 2 (2021): 3-7. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.29-1> [Legal Act of Ukraine] (2023). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/899-2023-p#Text> [Legal Act of Ukraine] (2023). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2023-p#Text>
- Mykhailova, L., Semenishyna, I., and Shpatakova, O. "Zelena enerhetyka iak chynnyk enerhetychnoi nezalezhnosti Ukrainy" [Green Energy as a Factor of Ukraine's Energy Independence]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 47 (2023). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-10>
- Prokhorova, V. "Reformuvannia enerhetychnoho sektoru Ukrainy v konteksti upravlinnia enerhetychnoiu bezpekoiu" [Reforming the Energy Sector of Ukraine in the Context of Energy Security Mana-

gement]. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriiia «Ekonomika»*, no. 15 (2023).
DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-15\(30\)-03](https://doi.org/10.33296/2707-0654-15(30)-03)
Prokhorova, V. V., Babichev, A. V., and Budanov, M. P. "Enerhetychna bezpeka yak stratehichnyi priorytet zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy" [Energy Security as a Strategic Priority for Ensuring the National Security of Ukraine]. In *Transformatsiia ekonomichnoho seredovyschcha v umovakh entropii*, 162-173. Kharkiv: Vydavnytstvo Ivanchenka I. S., 2024.
DOI: 10.33296/monograf-2024
Prokhorova, V., and Us, V. "«Zelena» enerhetyka v kontseptsii tsyrkuliarnoi ekonomiky: vidnovlennia ta vykorystannia ponovliuvanykh dzherel u nestabilnykh umovakh" ["Green" Energy in the Concept of

Circular Economy: Restoration and Use of Renewable Sources in Unstable Conditions]. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriiia «Ekonomika»*, no. 18 (2024).
DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-18\(36\)-05](https://doi.org/10.33296/2707-0654-18(36)-05)
Scatec Ukraine. <https://www.scatecua.com>
UDP Renewables. <https://udpr.com.ua>
Us, Yu., and Yukhman, Ya. "Taryfotvorennia v enerhetychnomu sektori ekonomiky Ukrainy: metody ta formy upravlinnia" [Tariff Formation in the Energy Sector of the Economy of Ukraine: Methods and Forms of Management]. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriiia «Ekonomika»*, no. 18 (2024).
DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-18\(36\)-04](https://doi.org/10.33296/2707-0654-18(36)-04)

УДК 330.3
JEL: O13; Q20; Q30; Q57
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-5-87-96>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

©2024 ЛЕВКОВСЬКА Л. В., ШПИЛЬОВА Ю. Б., ОМЕЛЬЧЕНКО А. А.

УДК 330.3
JEL: O13; Q20; Q30; Q57

Левковська Л. В., Шпильова Ю. Б., Омельченко А. А. Концептуальні засади розвитку екологічно безпечного природокористування в повоєнний період відновлення України

Метою статті є дослідження вдосконалення системи екологічно безпечного природокористування в повоєнний період відновлення України. Обґрунтування наукових засад і практичних рекомендацій формування такої системи має соціальне й економічне значення та є основою для досягнення ефективного використання, охорони та відтворення природно-ресурсного потенціалу в умовах повоєнного відродження. Визначено змістовні та функціональні ознаки системи екологічно безпечного природокористування та проаналізовано принципи та підходи до неї як до концепції, що вказує на особливості використання природних ресурсів і середовища з урахуванням екологічних аспектів та збереження природних балансів. Розглянуто соціо-еколого-економічні передумови розвитку системи екологічно безпечного природокористування; обґрунтовано взаємозв'язок сталого розвитку з екологічним через досягнення стійкості та життєздатності економіки й екологічні обмеження використання природних ресурсів спільно з екологічними правами, обов'язками та безпекою населення. Запропоновано стратегічні пріоритети екологічно безпечного природокористування в умовах повоєнного відновлення країни, які мають орієнтуватися на визначений вектор розвитку держави відповідно до нормативно-правових документів та базуються на досягненні європейських стандартів у контексті реалізації Угоди про асоціацію з Європейським Союзом та Європейського «зеленого» курсу.

Ключові слова: екологічна безпека, екологічно безпечне природокористування, повоєнний період, стратегічні пріоритети, сталий розвиток.
Рис.: 3. **Бібл.:** 8.

Левковська Людмила Володимирівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка відділу природно-техногенної та екологічної безпеки, Інститут демографії та проблем якості життя Національної академії наук України (бульвар Шевченка, 60, Київ, 01032, Україна)

E-mail: levlv@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7823-7062>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57731836400>

Шпильова Юлія Борисівна – доктор економічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу природно-техногенної та екологічної безпеки, Інститут демографії та проблем якості життя Національної академії наук України (бульвар Шевченка, 60, Київ, 01032, Україна)

E-mail: shpuleva_y@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0220-0041>

Омельченко Алла Анатоліївна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу природно-техногенної та екологічної безпеки, Інститут демографії та проблем якості життя Національної академії наук України (бульвар Шевченка, 60, Київ, 01032, Україна)

E-mail: alla.omeletschenko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8755-0889>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57223368764>